

สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความรู้และความเชื่อเกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกของสตรีในจังหวัดอ่างทองที่ตรวจค้นหามะเร็งปากมดลูกในช่วงปี พ.ศ.2533 ถึงปี พ.ศ.2537 โดยมีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบภูมิหลังด้านต่างๆของสตรีที่ตรวจพบเซลล์ผิดปกติและสตรีที่ตรวจไม่พบเซลล์ผิดปกติ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกของสตรีที่ตรวจพบเซลล์ผิดปกติและสตรีที่ตรวจไม่พบเซลล์ผิดปกติ
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความเชื่อเกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกของสตรีที่ตรวจพบเซลล์ผิดปกติและสตรีที่ตรวจไม่พบเซลล์ผิดปกติ

กลุ่มตัวอย่างที่นำมาศึกษาครั้งนี้เป็นสตรีที่มีภูมิลำเนาในจังหวัดอ่างทองที่ได้รับการตรวจค้นหามะเร็งปากมดลูกในสถานบริการสาธารณสุขในจังหวัดอ่างทองและสถานบริการสาธารณสุขในกรุงเทพมหานคร 4 แห่ง คือ สถาบันมะเร็งแห่งชาติ โรงพยาบาลรามาริบัติ โรงพยาบาลราชวิถี และโรงพยาบาลศิริราช ในช่วง 5 ปี ระหว่างปี พ.ศ.2533 ถึงปี พ.ศ.2537 จำนวน 559 ราย โดยแบ่งเป็นสตรีกลุ่มที่ตรวจพบเซลล์ผิดปกติจำนวนทั้งสิ้น 141 ราย และสตรีกลุ่มที่ตรวจไม่พบเซลล์ผิดปกติจำนวน 418 ราย โดยใช้การคัดเลือกแบบหลายขั้นตอนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งเป็น 4 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับภูมิหลังด้านต่างๆของสตรีตัวอย่าง ลักษณะของคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) และเต็มคำจำนวน 39 ข้อ ส่วนที่ 2 เป็นข้อคำถามความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูก ลักษณะของคำถามเป็นแบบถูกผิดจำนวน 24 ข้อ ส่วนที่ 3 เป็นข้อคำถามความเชื่อเกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูก ลักษณะของคำถามเป็นแบบเชื่อไม่เชื่อจำนวน 20 ข้อ และส่วนที่ 4 เป็นข้อคำถามพฤติกรรมอนามัยเกี่ยวกับการดูแล

ตนเอง เพื่อป้องกันมะเร็งเร็งปากมดลูก ลักษณะของคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการและเติมคำจำนวน 5 ข้อ ผู้วิจัยได้ทดสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ โดยนำไปทดลองใช้กับสตรีที่ไปขอรับบริการตรวจคัดหามะเร็งเร็งปากมดลูกระยะเริ่มแรกที่หน่วยวางแผนครอบครัว โรงพยาบาลอ่างทอง และที่ฝ่ายส่งเสริมสุขภาพ โรงพยาบาลวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทองจำนวน 30 ราย เพื่อทดสอบความเที่ยงของแบบสอบถามโดยใช้สูตร KR-20 ได้ค่าความเที่ยงของความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งเร็งปากมดลูกเท่ากับ 0.67 และค่าความเที่ยงของความเชื่อเกี่ยวกับโรคมะเร็งเร็งปากมดลูกเท่ากับ 0.82

การศึกษาครั้งนี้มีตัวแปรตาม 2 ตัว คือความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งเร็งปากมดลูกและความเชื่อเกี่ยวกับโรคมะเร็งเร็งปากมดลูก ส่วนตัวแปรอิสระคือภูมิหลังของสตรี โดยมีสมมติฐานหลักว่าสตรีที่มีภูมิหลังต่างกันน่าจะมีความรู้และความเชื่อเกี่ยวกับโรคมะเร็งเร็งปากมดลูกต่างกัน

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไปเสนอด้านนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดอ่างทอง และได้อบรมพนักงานสัมภาษณ์ คือ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขของโรงพยาบาล เจ้าหน้าที่สาธารณสุขของเทศบาล และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขสถานีอนามัยประจำตำบลซึ่งรับผิดชอบพื้นที่ที่สตรีตัวอย่างมีภูมิลำเนาอยู่ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เมื่อเก็บแบบสัมภาษณ์ได้ครบแล้ว ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์และลงรหัสข้อมูลเพื่อเปลี่ยนข้อมูลทั้งหมดเป็นตัวเลขตามคู่มือรหัสที่ได้จัดทำขึ้น จากนั้นจึงบันทึกข้อมูลในแผ่นบันทึก (diskette) และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+ เพื่อคำนวณอัตราร้อยละและค่าเฉลี่ยแสดงภูมิหลังของสตรีกลุ่มที่ตรวจพบเซลล์ผิดปกติและกลุ่มที่ตรวจไม่พบเซลล์ผิดปกติ จากนั้นจึงวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความรู้และความเชื่อเกี่ยวกับโรคมะเร็งเร็งปากมดลูกโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way analysis of variance) และการวิเคราะห์การจำแนกหมู่ (multiple classification analysis)

สรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษาภูมิหลังและปัจจัยที่มีผลต่อความรู้และความเชื่อเกี่ยวกับโรคมะเร็งเร็งปากมดลูกของสตรีที่ตรวจคัดหามะเร็งเร็งปากมดลูกสรุปได้ดังนี้

1. ภูมิหลังของสตรีตัวอย่าง

สตรีที่ตรวจพบเซลล์ผิดปกติมีสัดส่วนของผู้ที่อยู่ในกลุ่มอายุ 40 ปีขึ้นไป รวมทั้งมีสัดส่วนของผู้ที่มียุติบัตรครั้งแรกและสัดส่วนของผู้ที่ตั้งครรภ์ครั้งแรกอายุต่ำกว่า 20 ปี สูง

กว่าสตรีที่ตรวจไม่พบเซลล์ผิดปกติตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาระยะเวลาสมรสและจำนวนบุตรพบว่าผู้ที่ตรวจพบเซลล์ผิดปกติมีสัดส่วนของผู้ที่มีระยะเวลาสมรส 20 ปีขึ้นไปและสัดส่วนของผู้ที่มีบุตร 3 คนขึ้นไปสูงกว่าสตรีที่ตรวจไม่พบเซลล์ผิดปกติตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนรายได้ของครอบครัวและการศึกษาพบว่าสตรีที่ตรวจพบเซลล์ผิดปกติมีสัดส่วนของผู้ที่มีรายได้ของครอบครัวต่ำกว่า 3,000 บาท และมีสัดส่วนของผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาและต่ำกว่าสูงกว่าสตรีที่ตรวจไม่พบเซลล์ผิดปกติตามสมมติฐานที่ตั้งไว้เช่นกัน และพบว่าสตรีที่ตรวจพบเซลล์ผิดปกติมีสัดส่วนของผู้ที่เคยตรวจค้นหาหะเร็งปากมดลูกโดยไม่มีอาการผิดปกติในระดับต่ำตลอดจนมีสัดส่วนของผู้ที่มีความรู้และความเชื่อเกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกในระดับต่ำสูงกว่าสตรีที่ตรวจไม่พบเซลล์ผิดปกติตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่เมื่อพิจารณาภูมิหลังด้านอาชีพ การได้รับข้อมูลข่าวสาร และการคุมกำเนิด พบว่าสตรีที่ตรวจพบเซลล์ผิดปกติมีสัดส่วนของผู้ที่ประกอบอาชีพที่ไร้แรงงาน ผู้ที่ไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องโรคมะเร็งปากมดลูก และผู้ที่คุมกำเนิดด้วยยาเม็ดคุมกำเนิดใกล้เคียงกับสตรีที่ตรวจไม่พบเซลล์ผิดปกติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนภูมิหลังด้านสถานภาพสมรสนั้น พบว่าสตรีที่ตรวจพบเซลล์ผิดปกติมีสัดส่วนของผู้ที่สมรสแล้วและอยู่ด้วยกันกับสามีต่ำกว่าสตรีที่ตรวจไม่พบเซลล์ผิดปกติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนการติดเชื้ทางเพศสัมพันธ์ พบว่าทั้งสตรีที่ตรวจพบเซลล์ผิดปกติและสตรีที่ตรวจไม่พบเซลล์ผิดปกติมีสัดส่วนของผู้ที่เคยติดเชื้ทางเพศสัมพันธ์ต่ำมากไม่สามารถพิสูจน์สมมติฐานได้

2. ปัจจัยที่มีผลต่อความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกของสตรีที่ตรวจค้นหา

มะเร็งปากมดลูก

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกของสตรีที่เป็นตัวอย่างของการศึกษาครั้งนี้ ในขั้นต้นผู้วิจัยได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละตัวกับความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูก โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและทดสอบความสัมพันธ์ด้วยอัตราส่วน "เอฟ" (F ratio) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 เพื่อพิจารณาเลือกตัวแปรที่จะนำไปใช้เป็นตัวแปรอิสระในการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวและวิเคราะห์การจำแนกหมู่ต่อไป ซึ่งผลการศึกษาในกลุ่มสตรีที่ตรวจพบเซลล์ผิดปกติ พบว่าตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ .05 คือ รายได้และการศึกษา ส่วนในกลุ่มสตรีที่ตรวจไม่พบเซลล์ผิดปกติ พบว่าตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 คือ อาชีพ รายได้ การศึกษา และการได้รับข้อมูลข่าวสาร ส่วนอายุ จำนวนบุตร และการตรวจ

ค้นหาหะเร็งปากมดลูกโดยไม่มีอาการผิดปกตินั้น ผู้วิจัยคาดว่าน่าจะมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูก ผู้วิจัยจึงเลือกตัวแปรทั้ง 6 ตัว คือ อายุ จำนวนบุตร อาชีพ รายได้ การศึกษา และการได้รับข้อมูลข่าวสาร เป็นตัวแปรอิสระในการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวโดยใช้การตรวจค้นหาหะเร็งปากมดลูกโดยไม่มีอาการผิดปกติเป็นตัวแปรควบคุม

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังกับความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกของสตรีตัวอย่างโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว มีข้อสรุปดังตารางที่ 38-40 ดังนี้

ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังกับความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกของสตรีตัวอย่าง (ตารางที่ 38) พบว่าในกลุ่มสตรีที่ตรวจพบเซลล์ผิดปกตินั้น ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ จำนวนบุตร อาชีพ รายได้ การศึกษา การได้รับข้อมูลข่าวสาร และการตรวจค้นหาหะเร็งปากมดลูกโดยไม่มีอาการผิดปกติ โดยรายได้และการศึกษาสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ .05 ตามลำดับ ส่วนจำนวนบุตร อาชีพ และการได้รับข้อมูลข่าวสารสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนในกลุ่มสตรีที่ตรวจไม่พบเซลล์ผิดปกติ พบว่าตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ อายุ จำนวนบุตร อาชีพ รายได้ การศึกษา และการได้รับข้อมูลข่าวสาร โดยอาชีพ รายได้ การศึกษา และการได้รับข้อมูลข่าวสารสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนอายุและจำนวนบุตรสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อนำการตรวจค้นหาหะเร็งปากมดลูกโดยไม่มีอาการผิดปกติมาร่วมพิจารณาในฐานะตัวแปรควบคุม (ตารางที่ 39) พบว่าในกลุ่มสตรีที่ตรวจพบเซลล์ผิดปกติที่เคยตรวจค้นหาหะเร็งปากมดลูกโดยไม่มีอาการผิดปกตินั้น ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ จำนวนบุตร อาชีพ รายได้ และการศึกษา โดยรายได้และการศึกษาสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ .01 ตามลำดับ ในขณะที่จำนวนบุตรและอาชีพสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ในขณะที่การได้รับข้อมูลข่าวสารเป็นตัวแปร

ตารางที่ 38 สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับความรู้เกี่ยวกับโรค
มะเร็งปากมดลูกของสตรีที่ตรวจค้นหามะเร็งปากมดลูก โดยการวิเคราะห์ที่
ความแปรปรวนทางเดียว

ตัวแปรอิสระ	ตรวจพบเซลล์ผิดปกติ		ตรวจไม่พบเซลล์ผิดปกติ	
	ความสัมพันธ์ ตามสมมติฐาน	นัยสำคัญ ทางสถิติ	ความสัมพันธ์ ตามสมมติฐาน	นัยสำคัญ ทางสถิติ
อายุ	\	-	/	-
จำนวนบุตร	/	-	/	-
อาชีพ	/	-	/	***
รายได้	/	***	/	***
การศึกษา	/	*	/	***
การได้รับข้อมูลข่าวสาร	/	-	/	***

/ หมายถึง ความสัมพันธ์ เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

\ หมายถึง ความสัมพันธ์ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

*** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

- หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 39 สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับความรู้เกี่ยวกับโรค
มะเร็งปากมดลูกของสตรีที่ตรวจพบเซลล์ผิดปกติ จำนวนตามการตรวจค้นหา
มะเร็งปากมดลูกโดยไม่มีอาการผิดปกติ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน
ทางเดียว

ตัวแปรอิสระ	เคยตรวจค้นหา		ไม่เคยตรวจค้นหา	
	ความสัมพันธ์ ตามสมมติฐาน	นัยสำคัญ ทางสถิติ	ความสัมพันธ์ ตามสมมติฐาน	นัยสำคัญ ทางสถิติ
อายุ	\	-	\	-
จำนวนบุตร	/	-	/	-
อาชีพ	/	-	/	-
รายได้	/	***	/	-
การศึกษา	/	**	x	x
การได้รับข้อมูลข่าวสาร	x	x	/	-

/ หมายถึง ความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

\ หมายถึง ความสัมพันธ์ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

*** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

- หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

x หมายถึง มีจำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

อิสระที่ไม่อาจสรุปผลการศึกษาได้ เพราะมีกลุ่มตัวอย่างจำนวนน้อย ส่วนในกลุ่มสตรีที่ตรวจพบเซลล์ผิดปกติที่ไม่เคยตรวจค้นหามะเร็งปากมดลูกโดยไม่มีอาการผิดปกติ พบว่าตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ จำนวนบุตร อาชีพ รายได้ และการได้รับข้อมูลข่าวสาร โดยความสัมพันธ์ที่พบไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในขณะที่การศึกษาเป็นตัวแปรที่ไม่อาจสรุปผลการศึกษาได้ เพราะมีกลุ่มตัวอย่างจำนวนน้อย ส่วนในกลุ่มสตรีที่ตรวจไม่พบเซลล์ผิดปกติที่เคยตรวจค้นหามะเร็งปากมดลูกโดยไม่มีอาการผิดปกตินั้น (ตารางที่ 40) พบว่าตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ อายุ จำนวนบุตร อาชีพ รายได้ การศึกษา และการได้รับข้อมูลข่าวสาร โดยอาชีพ รายได้ การศึกษา และการได้รับข้อมูลข่าวสารสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ในขณะที่อายุและจำนวนบุตรสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนในกลุ่มสตรีที่ตรวจไม่พบเซลล์ผิดปกติที่ไม่เคยตรวจค้นหามะเร็งปากมดลูกโดยไม่มีอาการผิดปกติ พบว่าตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ อายุ จำนวนบุตร อาชีพ รายได้ การศึกษา และการได้รับข้อมูลข่าวสาร โดยอาชีพสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนอายุ จำนวนบุตร รายได้ การศึกษา และการได้รับข้อมูลข่าวสารสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 40 สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับความรู้เกี่ยวกับโรค
มะเร็งปากมดลูกของสตรีที่ตรวจไม่พบเซลล์ผิดปกติ จำนวนตามการตรวจค้นหา
มะเร็งปากมดลูกโดยไม่มีอาการผิดปกติ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน
ทางเดียว

ตัวแปรอิสระ	เคยตรวจค้นหา		ไม่เคยตรวจค้นหา	
	ความสัมพันธ์ ตามสมมติฐาน	นัยสำคัญ ทางสถิติ	ความสัมพันธ์ ตามสมมติฐาน	นัยสำคัญ ทางสถิติ
อายุ	/	-	/	-
จำนวนบุตร	/	-	/	-
อาชีพ	/	***	/	**
รายได้	/	***	/	-
การศึกษา	/	***	/	-
การได้รับข้อมูลข่าวสาร	/	***	/	-

/ หมายถึง ความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

*** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

- หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังกับความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูก
ของสตรีตัวอย่างโดยการวิเคราะห์การแจกแจงนั้น จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนทาง
เดียว ผู้วิจัยได้เลือกตัวแปร 4 ตัว คือ อาชีพ รายได้ การศึกษา และการได้รับข้อมูลข่าวสาร
เป็นตัวแปรอิสระ และใช้ตัวแปรอีก 2 ตัว คือ อายุ จำนวนบุตรเป็นตัวแปรผันร่วม
(covariate) พร้อมกับการตรวจค้นหามะเร็งปากมดลูกโดยไม่มีอาการผิดปกติ ผลการศึกษา
มีข้อสรุปดังตารางที่ 41-43 ดังนี้

ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังกับความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็ง ปากมดลูก (ตารางที่ 41) เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ และควบคุมอิทธิพลของตัวแปรผันร่วมพร้อมกับตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ แล้วนั้น ในกลุ่มสตรีที่ตรวจพบเซลล์ผิดปกติ พบว่าตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ อาชีพ รายได้ การศึกษา และการได้รับข้อมูลข่าวสาร โดยพบว่ารายได้สัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในขณะที่อาชีพ การศึกษา และการได้รับข้อมูลข่าวสารสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนในกลุ่มสตรีที่ตรวจไม่พบเซลล์ผิดปกติ พบว่าตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ อาชีพ รายได้ การศึกษา และการได้รับข้อมูลข่าวสาร โดยรายได้และการได้รับข้อมูลข่าวสารสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในขณะที่อาชีพและการศึกษาสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อแบ่งสตรีที่ตรวจพบเซลล์ผิดปกติออกเป็น 2 กลุ่ม ตามการตรวจค้นหา มะเร็งปากมดลูกโดยไม่มีอาการผิดปกติ (ตารางที่ 42) เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ และควบคุมอิทธิพลของตัวแปรผันร่วมพร้อมกับตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ พบว่าในกลุ่มสตรีที่ตรวจพบเซลล์ผิดปกติที่เคยตรวจค้นหา มะเร็งปากมดลูกโดยไม่มีอาการผิดปกตินั้น ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ อาชีพ รายได้ และการศึกษา โดยรายได้สัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่อาชีพและการศึกษาสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับการได้รับข้อมูลข่าวสารเป็นตัวแปรที่ไม่อาจสรุปผลการศึกษาได้ เพราะมีกลุ่มตัวอย่างจำนวนน้อย ส่วนในกลุ่มสตรีที่ตรวจพบเซลล์ผิดปกติที่ไม่เคยตรวจค้นหา มะเร็งปากมดลูกโดยไม่มีอาการผิดปกติ พบว่าตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ อาชีพ รายได้ และการได้รับข้อมูลข่าวสาร โดยความสัมพันธ์ที่พบไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่การศึกษาเป็นตัวแปรที่ไม่อาจสรุปผลการศึกษาได้ เพราะมีกลุ่มตัวอย่างจำนวนน้อย

ตารางที่ 41 สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับความรู้เกี่ยวกับโรค
มะเร็งปากมดลูกของสตรีที่ตรวจคัดหามะเร็งปากมดลูก โดยการวิเคราะห์ที่
การงานนทพ

ตัวแปรอิสระ	ตรวจพบเซลล์ผิดปกติ		ตรวจไม่พบเซลล์ผิดปกติ	
	ความสัมพันธ์ ตามสมมติฐาน	นัยสำคัญ ทางสถิติ	ความสัมพันธ์ ตามสมมติฐาน	นัยสำคัญ ทางสถิติ
อาชีพ	/	-	/	*
รายได้	/	**	/	**
การศึกษา	/	-	/	*
การได้รับข้อมูลข่าวสาร	/	-	/	**

/ หมายถึง ความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

- หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 42 สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับความรู้เกี่ยวกับโรค
มะเร็งปากมดลูกของสตรีที่ตรวจพบเซลล์ผิดปกติ จำนวนตามการตรวจค้นหา
มะเร็งปากมดลูกโดยไม่มีอาการผิดปกติ โดยการวิเคราะห์การแจกแจง

ตัวแปรอิสระ	เคยตรวจค้นหา		ไม่เคยตรวจค้นหา	
	ความสัมพันธ์ ตามสมมติฐาน	นัยสำคัญ ทางสถิติ	ความสัมพันธ์ ตามสมมติฐาน	นัยสำคัญ ทางสถิติ
อาชีพ	/	-	/	-
รายได้	/	*	/	-
การศึกษา	/	-	x	x
การได้รับข้อมูลข่าวสาร	x	x	/	-

/ หมายถึง ความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

- หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

x หมายถึง มีจำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

เมื่อแบ่งสตรีที่ตรวจไม่พบเซลล์ผิดปกติออกเป็น 2 กลุ่ม ตามการตรวจค้นหา
มะเร็งปากมดลูกโดยไม่มีอาการผิดปกติ (ตารางที่ 43) เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระ
ตัวอื่นๆ และควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอื่นรวมพร้อมกับตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ พบว่าในกลุ่มสตรี
ที่ตรวจไม่พบเซลล์ผิดปกติที่เคยตรวจค้นหามะเร็งปากมดลูกโดยไม่มีอาการผิดปกตินั้น พบว่า
ตัวแปรอิสระสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกในตนเองเดียวกันกับเมื่อยังไม่ได้
แบ่งสตรีที่ตรวจพบเซลล์ผิดปกติตามการตรวจค้นหามะเร็งปากมดลูกโดยไม่มีอาการผิดปกติ
ส่วนในกลุ่มสตรีที่ตรวจไม่พบเซลล์ผิดปกติที่ไม่เคยตรวจค้นหามะเร็งปากมดลูกโดยไม่มีอาการ
ผิดปกติ พบว่าตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกตามสมมติฐาน
ที่ตั้งไว้ คือ อาชีพ รายได้ การศึกษา และการได้รับข้อมูลข่าวสาร โดยอาชีพสัมพันธ์กับ

ความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนรายได้ การศึกษา และการได้รับข้อมูลข่าวสารสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกอย่าง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 43 สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกของสตรีที่ตรวจไม่พบเซลล์ผิดปกติ จำแนกตามการตรวจค้นหา มะเร็งปากมดลูกโดยไม่มีอาการผิดปกติ โดยการวิเคราะห์การจำแนกพบ

	เคยตรวจค้นหา		ไม่เคยตรวจค้นหา	
	ความสัมพันธ์ ตามสมมติฐาน	นัยสำคัญ ทางสถิติ	ความสัมพันธ์ ตามสมมติฐาน	นัยสำคัญ ทางสถิติ
อาชีพ	/	*	/	*
รายได้	/	**	/	-
การศึกษา	/	*	/	-
การได้รับข้อมูลข่าวสาร	/	**	/	-

/ หมายถึง ความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

- หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการศึกษาความสามารถในการอธิบายการผันแปรของความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกที่ตกเป็นตัวอย่างของการศึกษาครั้งนี้ พบว่าในกลุ่มสตรีที่ตรวจพบเซลล์ผิดปกติ นั้น ตัวแปรอิสระส่วนใหญ่มิได้ผลต่อความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูก โดยเฉพาะรายได้ สามารถอธิบายการผันแปรของความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกได้สูงสุด ในขณะที่ตัวแปรผันร่วมส่วนใหญ่มิได้ผลต่อความรู้ดังกล่าวเพียงเล็กน้อย ส่วนในกลุ่มสตรีที่ตรวจไม่พบเซลล์

ผิดปกติก็พบในทำนองเดียวกัน ดังนั้นในการรณรงค์ให้กลุ่มเป้าหมายไปรับบริการตรวจเพื่อค้นหาและเรียงปากมดลูกระยะเริ่มแรกนั้น ควรรณรงค์ในกลุ่มสตรีที่มีรายได้น้อยให้มากที่สุดและควรให้บริการแก่สตรีกลุ่มนี้โดยไม่คิดมูลค่าด้วย

3. ปัจจัยที่มีผลต่อความเชื่อเกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกของสตรีที่ตรวจค้นหา มะเร็งปากมดลูก

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความเชื่อเกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกของสตรี ตัวอย่างของการศึกษาครั้งนี้ ในขั้นต้นผู้วิจัยได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละตัว กับความเชื่อเกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูก โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและทดสอบความสัมพันธ์ ด้วยอัตราส่วน "เอฟ" (F ratio) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 เพื่อพิจารณาเลือกตัวแปรที่จะนำไปเป็นตัวแปรอิสระในการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวและวิเคราะห์การจำแนกหมู่ต่อไป ซึ่งผลการศึกษาในสตรีกลุ่มที่ตรวจพบเซลล์ผิดปกติ พบว่าตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ รายได้และการศึกษา ส่วนในกลุ่มสตรีที่ตรวจไม่พบเซลล์ผิดปกติ พบว่าตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ อายุ เมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก อายุเมื่อตั้งครรภ์ครั้งแรก ระยะเวลาสมรส และจำนวนบุตร ในขณะที่ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ รายได้ ส่วนตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 คือ อาชีพ การศึกษา และการได้รับข้อมูลข่าวสาร สำหรับอายุและการตรวจค้นหา มะเร็งปากมดลูกโดยไม่มีอาการผิดปกตินั้น ผู้วิจัยคาดว่าน่าจะมีความสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูก และเพื่อให้สอดคล้องกับการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูก ผู้วิจัยจึงเลือกตัวแปร 6 ตัว คือ อายุ จำนวนบุตร อาชีพ รายได้ การศึกษา และการได้รับข้อมูลข่าวสาร เป็นตัวแปรอิสระในการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดยใช้การตรวจค้นหา มะเร็งปากมดลูกโดยไม่มีอาการผิดปกติเป็นตัวแปรควบคุม

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังกับความเชื่อเกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกของสตรีตัวอย่างโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว มีข้อสรุปดังตารางที่ 44-46 ดังนี้

ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังกับความเชื่อเกี่ยวกับโรคมะเร็ง ปากมดลูกของสตรีตัวอย่าง (ตารางที่ 44) พบว่าในกลุ่มสตรีที่ตรวจพบเซลล์ผิดปกตินั้น ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ อายุ จำนวนบุตร อาชีพ รายได้ การศึกษา และการได้รับข้อมูลข่าวสาร โดยรายได้และการศึกษาสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในขณะที่ อายุ จำนวนบุตร อาชีพ และการได้รับข้อมูลข่าวสารสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนในกลุ่มสตรีที่ตรวจไม่พบเซลล์ผิดปกติ พบว่าตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ อายุ จำนวนบุตร อาชีพ รายได้ การศึกษา และการได้รับข้อมูลข่าวสาร โดยอาชีพ รายได้ การศึกษา และการได้รับข้อมูลข่าวสารสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ในขณะที่จำนวนบุตรสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนอายุสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อทำการตรวจค้นหามะเร็งปากมดลูกโดยไม่มีอาการผิดปกติมาร่วมพิจารณา ในฐานะตัวแปรควบคุม (ตารางที่ 45) พบว่าในกลุ่มสตรีที่ตรวจพบเซลล์ผิดปกติที่เคยตรวจค้นหามะเร็งปากมดลูกโดยไม่มีอาการผิดปกตินั้น ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ อายุ จำนวนบุตร อาชีพ รายได้ การศึกษา และการได้รับข้อมูลข่าวสาร โดยรายได้และการศึกษาสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .001 ตามลำดับ ในขณะที่ อายุ จำนวนบุตร และอาชีพสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับการได้รับข้อมูลข่าวสารเป็นตัวแปรที่ไม่อาจสรุปผลการศึกษาได้ เพราะมีกลุ่มตัวอย่างจำนวนน้อย ส่วนในกลุ่มสตรีที่ตรวจพบเซลล์ผิดปกติที่ไม่เคยตรวจค้นหามะเร็งปากมดลูกโดยไม่มีอาการผิดปกติ พบว่าตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ อายุ จำนวนบุตร อาชีพ รายได้ และการได้รับข้อมูลข่าวสาร โดยความสัมพันธ์ที่พบไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่การศึกษาเป็นตัวแปรที่ไม่อาจหาข้อสรุปได้ เพราะมีกลุ่มตัวอย่างจำนวนน้อย และในกลุ่มสตรีที่ตรวจไม่พบเซลล์ผิดปกติที่เคยตรวจค้นหามะเร็งปากมดลูกโดยไม่มีอาการผิดปกติ (ตารางที่ 46) พบว่าตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ อายุ จำนวนบุตร

ตารางที่ 44 สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับความเชื่อเกี่ยวกับ
โรคมะเร็งปากมดลูกของสตรีที่ตรวจค้นหามะเร็งปากมดลูก โดยการวิเคราะห์
ความแปรปรวนทางเดียว

ตัวแปรอิสระ	ตรวจพบเซลล์ผิดปกติ		ตรวจไม่พบเซลล์ผิดปกติ	
	ความสัมพันธ์ ตามสมมติฐาน	นัยสำคัญ ทางสถิติ	ความสัมพันธ์ ตามสมมติฐาน	นัยสำคัญ ทางสถิติ
อายุ	/	-	/	-
จำนวนบุตร	/	-	/	*
อาชีพ	/	-	/	***
รายได้	/	**	/	***
การศึกษา	/	**	/	***
การได้รับข้อมูลข่าวสาร	/	-	/	***

/ หมายถึง ความสัมพันธ์ เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

*** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

- หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 45 สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับความเชื่อเกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกของสตรีที่ตรวจพบเซลล์ผิดปกติ จำนวนตามการตรวจค้นหาโรคมะเร็งปากมดลูกโดยไม่มีอาการผิดปกติ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ตัวแปรอิสระ	เคยตรวจค้นหา		ไม่เคยตรวจค้นหา	
	ความสัมพันธ์ตามสมมติฐาน	นัยสำคัญทางสถิติ	ความสัมพันธ์ตามสมมติฐาน	นัยสำคัญทางสถิติ
อายุ	/	-	/	-
จำนวนบุตร	/	-	/	-
อาชีพ	/	-	/	-
รายได้	/	**	/	-
การศึกษา	/	***	x	x
การได้รับข้อมูลข่าวสาร	x	x	/	-

/ หมายถึง ความสัมพันธ์ เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

*** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

- หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

x หมายถึง มีจำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

ตารางที่ 46 สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับความเชื่อเกี่ยวกับ
โรคมะเร็งปากมดลูกของสตรีที่ตรวจไม่พบเซลล์ผิดปกติ จำนวนตามการตรวจ
ค้นหา มะเร็งปากมดลูกโดยไม่มีอาการผิดปกติ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน
ทางเดียว

ตัวแปรอิสระ	เคยตรวจค้นหา		ไม่เคยตรวจค้นหา	
	ความสัมพันธ์ ตามสมมติฐาน	นัยสำคัญ ทางสถิติ	ความสัมพันธ์ ตามสมมติฐาน	นัยสำคัญ ทางสถิติ
อายุ	/	-	/	-
จำนวนบุตร	/	*	/	-
อาชีพ	/	***	/	-
รายได้	/	***	/	-
การศึกษา	/	***	/	***
การได้รับข้อมูลข่าวสาร	/	***	/	-

/ หมายถึง ความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

*** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

- หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อาชีพ รายได้ การศึกษา และการได้รับข้อมูลข่าวสาร โดยอาชีพ รายได้ การศึกษา และ
การได้รับข้อมูลข่าวสารสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .001 ส่วนจำนวนบุตรสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่อายุสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูก
อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนในกลุ่มสตรีที่ตรวจไม่พบเซลล์ผิดปกติที่ไม่เคยตรวจค้นหา
มะเร็งปากมดลูกโดยไม่มีอาการผิดปกติ พบว่าตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับ

โรคมะเร็งปากมดลูกตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ อายุ จำนวนบุตร อาชีพ รายได้ การศึกษา และการได้รับข้อมูลข่าวสาร โดยความสัมพันธ์ที่พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนการศึกษาสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังกับความเชื่อเกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกของสตรีตัวอย่างโดยการวิเคราะห์การจำแนกพหุนั้น จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผู้วิจัยได้เลือกตัวแปร 4 ตัว คือ อาชีพ รายได้ การศึกษา และการได้รับข้อมูลข่าวสาร ส่วนตัวแปรอีก 3 ตัว คือ อายุ จำนวนบุตร และการตรวจคัดหามะเร็งปากมดลูกโดยไม่มีอาการผิดปกติ ผู้วิจัยจะใช้เป็นตัวแปรผันร่วม (covariate) ผลการศึกษาวิจัยข้อสรุปดังตารางที่ 47-49 ดังนี้

ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังกับความเชื่อเกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูก (ตารางที่ 47) เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ และควบคุมอิทธิพลของตัวแปรผันร่วมพร้อมกับตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ แล้วนั้น ในกลุ่มสตรีที่ตรวจพบเซลล์ผิดปกติพบว่า ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ อาชีพ รายได้ การศึกษา และการได้รับข้อมูลข่าวสาร โดยการศึกษาสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนอาชีพ รายได้ และการได้รับข้อมูลข่าวสารสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนในกลุ่มสตรีที่ตรวจไม่พบเซลล์ผิดปกติพบว่าตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ อาชีพ รายได้ การศึกษา และการได้รับข้อมูลข่าวสาร โดยรายได้และการได้รับข้อมูลข่าวสารสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในขณะที่อาชีพและการศึกษามีความสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับโรคมะเร็งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อแบ่งสตรีที่ตรวจพบเซลล์ผิดปกติออกเป็น 2 กลุ่ม ตามการตรวจคัดหามะเร็งปากมดลูกโดยไม่มีอาการผิดปกติ (ตารางที่ 48) เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ และควบคุมอิทธิพลของตัวแปรผันร่วมพร้อมกับตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ พบว่าในกลุ่มสตรีที่ตรวจพบเซลล์ผิดปกติที่เคยตรวจคัดหามะเร็งปากมดลูกโดยไม่มีอาการผิดปกตินั้น ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ อาชีพ รายได้ และการศึกษา โดยการศึกษาสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่อาชีพและรายได้สัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับโรคมะเร็ง

ตารางที่ 47 สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับความเชื่อเกี่ยวกับ
โรคมะเร็งปากมดลูกของสตรีที่ตรวจคัดหามะเร็งปากมดลูก โดยการวิเคราะห์
การจำแนกหมู่

ตัวแปรอิสระ	ตรวจพบเซลล์ผิดปกติ		ตรวจไม่พบเซลล์ผิดปกติ	
	ความสัมพันธ์ ตามสมมติฐาน	นัยสำคัญ ทางสถิติ	ความสัมพันธ์ ตามสมมติฐาน	นัยสำคัญ ทางสถิติ
อาชีพ	/	-	/	*
รายได้	/	-	/	**
การศึกษา	/	*	/	*
การได้รับข้อมูลข่าวสาร	/	-	/	**

/ หมายถึง ความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

- หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 48 สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับความเชื่อเกี่ยวกับ
 โรคมะเร็งปากมดลูกของสตรีที่ตรวจพบเซลล์ผิดปกติ จำนวนตามการตรวจ
 ค้นหามะเร็งปากมดลูกโดยไม่มีอาการผิดปกติ โดยการวิเคราะห์การแจกแจง

ตัวแปรอิสระ	เคยตรวจค้นหา		ไม่เคยตรวจค้นหา	
	ความสัมพันธ์ ตามสมมติฐาน	นัยสำคัญ ทางสถิติ	ความสัมพันธ์ ตามสมมติฐาน	นัยสำคัญ ทางสถิติ
อาชีพ	/	-	/	-
รายได้	/	-	/	-
การศึกษา	/	*	x	x
การได้รับข้อมูลข่าวสาร	x	x	/	-

/ หมายถึง ความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

- หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

x หมายถึง มีจำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

ปากมดลูกอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนการได้รับข้อมูลข่าวสารไม่อาจสรุปผลการศึกษา
 ได้ เพราะมีกลุ่มตัวอย่างจำนวนน้อย สำหรับในกลุ่มสตรีที่ตรวจพบเซลล์ผิดปกติที่ไม่เคยตรวจ
 ค้นหามะเร็งปากมดลูกโดยไม่มีอาการผิดปกติ พบว่าตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับความเชื่อ
 เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ อาชีพ รายได้ และการได้รับข้อมูล
 ข่าวสาร โดยความสัมพันธ์ที่พบไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนการศึกษาเป็นตัวแปรที่ไม่อาจหา
 ข้อสรุปได้ เพราะมีกลุ่มตัวอย่างจำนวนน้อย

เมื่อแบ่งสตรีที่ตรวจไม่พบเซลล์ผิดปกติออกเป็น 2 กลุ่ม ตามการตรวจค้นหามะเร็งปากมดลูกโดยไม่มีอาการผิดปกติ (ตารางที่ 49) เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระ
 ตัวอื่นๆ และควบคุมอิทธิพลของตัวแปรผันร่วมพร้อมกับตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ พบว่าในกลุ่มสตรีที่

ตารางที่ 49 สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับความเชื่อเกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกของสตรีที่ตรวจไม่พบเซลล์ผิดปกติ จำแนกตามการตรวจค้นหาหามะเร็งปากมดลูกโดยไม่มีอาการผิดปกติ โดยการวิเคราะห์การจำแนกพบ

	เคยตรวจค้นหา		ไม่เคยตรวจค้นหา	
	ความสัมพันธ์ตามสมมติฐาน	นัยสำคัญทางสถิติ	ความสัมพันธ์ตามสมมติฐาน	นัยสำคัญทางสถิติ
ตัวแปรอิสระ				
อาชีพ	/	*	/	-
รายได้	/	**	/	-
การศึกษา	/	*	/	**
การได้รับข้อมูลข่าวสาร	/	**	/	-

/ หมายถึง ความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

- หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตรวจไม่พบเซลล์ผิดปกติที่เคยตรวจค้นหาหามะเร็งปากมดลูกโดยไม่มีอาการผิดปกตินั้น พบว่าตัวแปรอิสระสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกในตนเอง เดียวกันกับเมื่อยังไม่ได้แบ่งสตรีที่ตรวจไม่พบเซลล์ผิดปกติตามการตรวจค้นหาหามะเร็งปากมดลูกโดยไม่มีอาการผิดปกติ ส่วนสตรีที่ตรวจไม่พบเซลล์ผิดปกติที่ไม่เคยตรวจค้นหาหามะเร็งปากมดลูกโดยไม่มีอาการผิดปกติ พบว่าตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ได้แก่ อาชีพ รายได้ การศึกษา และการได้รับข้อมูลข่าวสาร โดยการศึกษาสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนอาชีพ รายได้ และการได้รับข้อมูลข่าวสารสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการศึกษาความสามารถในการอธิบายการผันแปรของความเชื่อเกี่ยวกับโรค
 มะเร็งปากมดลูกของสตรีที่ตรวจค้นหามะเร็งปากมดลูกที่ตกเป็นตัวอย่างของการศึกษาครั้งนี้
 พบว่าในกลุ่มสตรีที่ตรวจพบเซลล์ผิดปกตินั้น ตัวแปรอิสระส่วนใหญ่มีผลต่อความเชื่อเกี่ยวกับโรค
 มะเร็งปากมดลูก โดยรายได้สามารถอธิบายการผันแปรของความเชื่อเกี่ยวกับโรคมะเร็ง
 ปากมดลูกได้สูงสุด ในขณะที่ตัวแปรอื่นร่วมมีผลต่อความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มากนัก ส่วนในกลุ่ม
 สตรีที่ตรวจไม่พบเซลล์ผิดปกติก็พบในทางตรงกัน โดยการศึกษาสามารถอธิบายการผันแปร
 ของความเชื่อเกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกได้สูงสุด จากผลการศึกษาสามารถนำไปใช้ในการ
 รณรงค์ทำให้สตรีมีความเชื่อที่ถูกต้องเกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกได้ โดยเฉพาะในกลุ่มสตรีที่
 มีรายได้น้อยและสตรีที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูก
 อย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง เพื่อให้สตรีเหล่านี้มีความเชื่อที่ถูกต้องเกี่ยวกับโรคมะเร็ง
 ปากมดลูกและไปรับบริการตรวจค้นหามะเร็งปากมดลูกแม้ไม่มีอาการผิดปกติเป็นประจํา

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้มีข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปปฏิบัติและข้อเสนอแนะสำหรับการ
 ศึกษาวิจัยในโอกาสต่อไปดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปปฏิบัติ

การศึกษาครั้งนี้มีข้อค้นพบที่ควรนำมาพิจารณาเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ ดังนี้

1.1 การที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างขาดความรู้ ความเข้าใจ และมีความเชื่อที่ไม่
 ถูกต้องตามหลักวิทยาศาสตร์การแพทย์เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกในเรื่องระบาดวิทยาของโรค
 สาเหตุ อาการ การรักษา และการวินิจฉัยโรค จึงควรเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็ง
 ปากมดลูกแก่ประชาชนทั่วไปมากยิ่งขึ้น โดยในการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็ง
 ปากมดลูกนั้น ควรมีการทำงานร่วมกันทุกฝ่าย โดยผู้บริหารระดับจังหวัดและระดับอำเภอจัด
 สรรงงบประมาณและจัดหาวัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งขอความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องระดับสูง
 เช่น กรมการแพทย์ สถาบันมะเร็งแห่งชาติ และศูนย์ป้องกันและควบคุมโรคมะเร็ง โดย
 ให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติระดับอำเภอและระดับตำบลดำเนินงาน และมีการประเมินผลเป็นระยะ
 เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพต่อไป

1.2 แนวทางการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูก เช่น การรณรงค์ในช่วงระยะเวลาที่กำหนดนั้น ควรมิกิจกรรมพิเศษ เช่น การจัดนิทรรศการและการจัดหน่วยเคลื่อนที่เข้าไปในชุมชน หรือในโรงงาน โดยมีการตรวจคัดหามะเร็งปากมดลูกโดยไม่คิดมูลค่าแก่ผู้ที่มีรายได้น้อยด้วย

1.3 การศึกษาครั้งนี้พบว่าสตรีที่มีภูมิหลังในด้านต่างๆแตกต่างกัน เช่น อายุ จำนวนบุตร อาชีพ รายได้ และการศึกษาจะมีความรู้และความเชื่อเกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกแตกต่างกัน ดังนั้นในการให้ความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกแก่ประชาชนควรคำนึงถึงภูมิหลังและสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะสตรีที่อายุ 40 ปีขึ้นไป มีบุตรหลายคน ประกอบอาชีพทำไร่ทำสวน มีรายได้น้อย และมีการศึกษาระดับต่ำ ซึ่งเป็นกลุ่มที่ควรรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง

1.4 ในการให้ความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกแก่ประชาชนอย่างต่อเนื่องนั้น ควรสอดแทรกงานสาธารณสุขอื่นๆด้วยเพื่อลดภาระด้านค่าใช้จ่าย เช่น งานอนามัยแม่และเด็ก งานวางแผนครอบครัว งานอนามัยโรงเรียน และงานโภชนาการ เป็นต้น โดยให้ความรู้ผ่านสื่อต่างๆอย่างต่อเนื่อง เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เอกสาร แผ่นพับ โปสเตอร์ และวิดีโอ ในขณะที่เดียวกันควรเผยแพร่วิดีโอเกี่ยวกับผู้ที่รักษาได้ผลดีและผู้ที่ปฏิเสธการรักษาจนโรคมะเร็งลุกลามรักษาไม่ได้ และควรเผยแพร่ความรู้และวิทยาการใหม่ๆในการรักษาโรคมะเร็งปากมดลูกที่ได้ผลดีเพื่อให้สตรีเหล่านี้มีความรู้และความเชื่อที่ถูกต้องเกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกและตระหนักถึงความรุนแรงของโรค โดยไปตรวจคัดหามะเร็งปากมดลูกเป็นประจำแม้ไม่มีอาการผิดปกติ

1.5 กระทรวงสาธารณสุขควรขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในด้านการประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่บทความเกี่ยวกับโรคมะเร็งผ่านสื่อมวลชนต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ในช่วงเวลาที่ประชาชนส่วนใหญ่สนใจและสามารถรับฟังได้ เช่น เช้า-เย็น และหลังข่าว เป็นต้น

1.6 ควรกำหนดให้สตรีที่ทำงานในหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรเอกชนต่างๆตรวจร่างกายประจำปี โดยให้มีการตรวจคัดหามะเร็งระยะเริ่มแรกพร้อมกันไปด้วย

1.7 ในการให้บริการผู้ที่มีบุตรประกันสังคมควรกำหนดการตรวจคัดหามะเร็งปากมดลูกปีละ 1 ครั้งไว้ด้วย

1.8 ควรอบรมแพทย์และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องเรื่องโรคมะเร็งอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง

1.9 ควรมีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการรวบรวมสถิติผู้ป่วยมะเร็งปากมดลูกทั้งในสถานบริการภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อจะได้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วน

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาครั้งนี้มีประเด็นที่น่าสนใจบางประการที่เห็นสมควรเสนอแนะสำหรับการศึกษาในอนาคตต่อไป ดังนี้

2.1 ควรเก็บข้อมูลสตรีที่ตรวจคัดหามะเร็งปากมดลูกในสถานบริการเอกชน เช่น โรงพยาบาลเอกชน หรือคลินิกเอกชนด้วย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์ขึ้น

2.2 การวัดระดับความรู้และความเชื่อเกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกของสตรีที่ตรวจคัดหามะเร็งปากมดลูกให้ใกล้เคียงความเป็นจริงและเป็นปัจจุบันนั้น ควรสัมภาษณ์สตรีขณะมาฟังผลการตรวจคัดหามะเร็งปากมดลูก

2.3 ควรศึกษาระดับความรู้และความเชื่อเกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติในด้านการตรวจคัดหามะเร็งปากมดลูกโดยไม่มีอาการผิดปกติ

2.4 ควรศึกษาปัจจัยที่ทำให้สตรีไปตรวจคัดหามะเร็งปากมดลูก เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารและผู้ให้บริการ